

Aluehallitus 04.12.2024 § 206

§ 206

Pelastuslaitoksen valvonta- ja palvelumaksujen tarkistaminen 1.1.2025 alkaen (AV)

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Ihamäki Veli-Pekka
Piela-Tallberg Nina
Markkanen Kimmo

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. ottaa käyttöön liitteenä olevat Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen valvonta- ja palvelumaksut 1.1.2025 alkaen ja
2. oikeuttaa pelastusjohtajan sopimaan tarvittaessa ei-lakisääteisten tehtävien hoitamisesta perittävän maksun suuruuden tilaajan kanssa.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Lisäksi aluehallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa.

Selostus

Aluevaltuusto hyväksyi pelastuslaitoksen valvonta- ja palvelumaksut 1.1.2024 alkaen 12.12.2023 § 73. Maksuja on tarpeen tarkistaa kustannusten nousun vuoksi sekä kansallisesti yhteisten perusteiden mukaisesti.

Uudenmaan pelastuslaitoksilla on ollut käytössä yhdenmukaiset maksut 1.1.2020 lähtien asiakaspalvelun yhdenmukaistamiseksi. Yhdenmukaiset maksut koskevat onnettomuuksien ehkäisyn valvontatoiminnasta ja erheellisistä paloilmoituksista perittäviä maksuja. Maksut on laskettu yhdenmukaisilla määräytymisperusteilla ja niiden korotusesityksistä on sovittu yhteisesti. Täysin yhteiseen hinnoitteluun ei olla pääsemässä eri pelastuslaitoksissa vuoden 2025 osalta.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkostossa on laadittu valvontamaksujen yhteiset perusteet pelastusviranomaisen onnettomuuksien ehkäisyn maksujen laadintaan (<https://www.pelastuslaitokset.fi/julkaisut/taksaopas>). Pelastuslaitosten kumppanuusverkostossa on aiemmin laadittu opas erheellisten paloilmoitusten vähentämiseksi (<https://pelastuslaitokset.fi/julkaisut/erheasiakasohje>).

Pelastuslain (379/2011) 96 §:n mukaisesti hyvinvointialueen pelastusviranomaisen voi periä eräistä suoritteista maksuja. Pelastuslain mukaisesti maksuja voi periä:

1) pelastuslain 79 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta;

2) tehtävästä, jonka on aiheuttanut hätäkeskukseen liitetyn paloilmoittimen toistuva erheellinen toiminta;

3) tehtävästä, joka on muussa laissa erikseen säädetty maksulliseksi. (Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta, 390/2005 131 §).

Pelastuslain 96 §:ssä tarkoitetut maksut saadaan periä kohteen omistajalta, haltijalta tai toiminnan harjoittajalta. Paloilmoittimen erheellisen toiminnan perusteella tarkoitetun maksun perimisen edellytyksenä on, että paloilmoitin on aikaisemmin aiheuttanut erheellisen ilmoituksen ja hyvinvointialueen pelastusviranomaisen on kirjallisesti kehottanut kohteen omistajaa, haltijaa tai toiminnanharjoittajaa korjaamaan laitteen tai ryhtymään muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin erheellisten paloilmoitusten estämiseksi.

Pelastuslain 96 §:ssä tarkoitettuista hyvinvointialueen pelastusviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta päättämisestä säädetään hyvinvointialueesta annetussa laissa. Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 22 §:n mukaisesti hyvinvointialueen aluevaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista.

Uudenmaan pelastuslaitosten onnettomuuksien ehkäisyn ohjausryhmä päivitti valvontatoiminnan hinnoittelutaulukon ja eri valvontatehtävistä perittävien maksujen kokonaishinnat (liite). Taulukon mukaiset perittävät maksut ovat perusteiltaan yhdenmukaisia koko Uudenmaan alueella. Maksu sisältää kohteen asiakirjoihin tutustumisen, matkat kohteeseen, tehtyyn valvontakäyntiin käytetyn ajan sekä pöytäkirjan laatimiseen ja siihen liittyvään kuulemiseen käytettävän ajan. Laskennassa käytettyyn tuntiveloitukseen on tehty hyvinvointialueindeksin (3,00 %) mukainen korotus vuodelle 2025.

Kemikaaliturvallisuuslainsäädännön mukaisissa maksuissa on erikseen ilmoituksen käsittelyyn, päätökseen ja päätöksen valmisteluun liittyvät tehtävät ja tämä on määritelty kohteen vaativuuden ja arvioidun ajankäytön mukaan kolmeen luokkaan. Käyttöönottoon liittyvästä tarkastuksesta peritään maksu erikseen. Aina suunniteltu toiminta ei käynnistyäkään ja tarkastusta ei siten ole tarvetta tehdä.

Luokkaan 1 menevät tapaukset, kun yksi seuraavista toteutuu:

- ilmoittajalla on yksi ilmoitusrajan ylittävä vaarallinen kemikaali, jonka lisäksi voi olla vähäisissä määrin enintään kahta muuta vaarallista kemikaalia (muiden kemikaalien määrä enintään 20 % niiden ilmoitusrajasta).
- tilapäinen kemikaalipäätös, esimerkiksi työmaat tai yleisötapaukset
- aikaisemman kemikaalipäätöksen päivitys muuttuneiden kemikaalien tai prosessin osalta.

Luokkaan 2 menevät tapaukset, kun yksi seuraavista toteutuu:

- ilmoittajalla on useampi vaarallinen kemikaali, joista vähintään yksi nimetty kemikaali ylittää ilmoitusrajan

- tai yhteenlaskettuna useat vaaralliset kemikaalit ovat suhdeluvultaan ≥ 1 .
- tai yksi ilmoitusrajan ylittävä vaarallinen kemikaali ja vähintään yksi kohta seuraavista luokitteluperusteista
 - o toiminta vaatii paloilmoitinjärjestelmän ja/tai sammutuslaitteiston
 - o toiminta on luokiteltu palovaarallisuusluokkaan 2
 - o toiminta edellyttää vähäistä poikkeamaa standardeista
 - o toiminta edellyttää pieniä rakenteellisia muutoksia, esimerkiksi erillisen ilmanvaihdon asennusta.

Luokkaan 3 menevät tapaukset, kun:

- ilmoittajalla on yksi tai useampi ilmoitusrajan ylittävä nimetty vaarallinen kemikaali TAI yhteenlaskettuna useat vaaralliset kemikaalit ovat suhdeluvultaan ≥ 1
- ja edellisten lisäksi
 - o toiminta vaatii paloilmoitinjärjestelmän ja yhden tai useamman eri sammutuslaitteiston
 - o rakennus vaatii kiinteän sammutusvesiputkiston huomioimisen kemikaalien säilytyksessä (esim. rakennusvaatimus tai veteen reagoivat kemikaalit)
 - o rakennus vaatii erityisen sammutusjärjestelyn, joka vaikuttaa kemikaaleihin
 - o P0-paloluokan rakennus, kun kemikaaliturvallisuus vaikuttaa oleellisesti
 - o henkilö- tai ympäristöturvallisuuden näkökulmasta erittäin haastava kohde/vaativan rakentamisen kohteet.
 - o erillistä sammutusjätevesisuunnittelua vaativa kohde
 - o pohjavesialueella oleva toiminta, jossa käsitellään tai varastoidaan ympäristölle vaarallisia kemikaaleja
 - o mm. suojellut rakennukset, kulttuurihistorialliset omaisuuskohteet, jotka vaativat erityishuomiointia kemikaalipäätöksessä.
 - o käytetään kansallisella tasolla uutta teknologiaa tai uusi prosessi.
 - o edellyttää muiden lupaviranomaisten osallistamista kemikaalipäätöksen perusteella.
 - o selkeät poikkeamat standardeista tai standardeja ei ole vielä laadittu.
 - o toiminta vaatii rakenteellisia muutoksia, esimerkiksi uuden palo-osaston rakentamisen.

Luokan 2 kohteet ovat tyypillisimpiä.

Käytön aikainen kemikaaliturvallisuuslainsäädännön mukainen valvonta tapahtuu pääosin osana yleistä palotarkastusta, samoin yleisötapahtumiin liittyvän tilapäisen käytön osalta sisältyy yleisötapahtuman palotarkastukseen.

Erheellisestä paloilmoituksesta perittävän maksun suuruus on laskettu tehtävään keskimääräisesti kuluvan ajan ja osallistuva resurssin mukaisesti.

Liitteenä olevaan maksutaulukkoon on tehty seuraavat päivitykset:

- 1) Palotarkastuksen tuntimaksun osalta esitetty uusi tuntimaksu on 55 euroa / alkava tunti ja perusmaksu muodostuu viidestä tunnista (vuonna 2024 kaksi tuntia).
- 2) Erhe-maksun osalta esitetty uusi maksu on 1 950 euroa (1237 euroa v. 2024)
- 3) Maksut on pyöristetty tehdyn korotuksen jälkeen tasaeuroihin.

Palotarkastukseen käytettävän ajan arviointi perusmaksua varten sisältää ajankäytön alkaen kohteen kontaktoinnista päättyen jälkivalvontaan. Eli ennen varsinaista tarkastuskäyntiä, palotarkastuksen suorittaja ottaa yhteyttä kohteen yhteyshenkilöön, sopii käynnistä sekä pyytää tarvittavia materiaaleja ja tutustuu saatuihin dokumentteihin, aiempiin palotarkastuspöytäkirjoihin sekä mahdollisesti kohteessa olleisiin pelastustoimen tehtäviin.

Varsinainen palotarkastuskäynti matkoineen on noin kaksi tuntia. Palotarkastuskäynnin jälkeen palotarkastuksen toimittaja kirjaa tiedot palotarkastusjärjestelmään, laatii ja lähettää asiakkaalle kuulemispöytäkirja sekä syöttää laskutukseen tarvittavat tiedot. Osana palotarkastusprosessia on myös jälkivalvonta ja tähän liittyy yhteydenotto asiakkaaseen, jossa varmistetaan, että tarvittavat toimenpiteet on tehty ja laaditaan ratkaisupöytäkirja sekä päätetään asia.

Aiemmin palotarkastusten laskutuksessa on laskettu käytännössä vain kohteessa käytetty aika siirtymisineen, mutta nykyisen palotarkastusprosessin mukaan laskutettavaan toiminaan siis kuuluu myös etukäteistyöt ja jälkityöt. Laskutettavia valvontakäyntejä on vuosittain noin 2 000 kappaletta Länsi-Uudellamaalla.

Erheellisten paloilmoitusten osalta pyritään vaikuttamaan siihen, että niitä ei tulisi ja maksu tai maksun uhka vaikuttaa siihen, että tulokertymä ei merkittävästi nouse, vaikka hinta nousee. Erheellisiä paloilmoituksia tapahtuu Länsi-Uudenmaan alueella noin 1 300 kappaletta vuodessa.

Vuosittain valvontamaksuja on kerätty asiakkailta noin 180 000 euroa ja erheellisistä paloilmoituksista on laskutettu yli 160 000 euroa. Esitetyillä korotuksilla tuotot valvontamaksujen osalta kasvavat noin 250 000 euroa ja erhemaksujen osalta kasvua tulee noin 110 000 euroa.

Vertailun vuoksi esimerkiksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes perii kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) mukaisesta tarkastuksesta 490 euroa perusmaksun ja tarvittaessa lisämaksu 104 euroa/tunti. (<https://finlex.fi/data/sdliite/liite/7938.pdf> kohta 14.1). Espoon rakennusvalvonnan perimä maksu maankäyttö -ja rakentamislain (1999/132) 182 § mukaisesta jatkuvasta valvonnasta on 158 euroa/tunti (<https://admin.espoo.fi/sites/default/files/2022-12/Espoon%20kaupungin%20rakennusvalvonnan%20taksa%201.1.2023.pdf>).

Muut maksut

Pelastuslain 99 §:n perusteella, öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjumisesta vastaavalla viranomaisella sekä siihen osallistuneella tai

siihen virka-apua antaneella viranomaisella on oikeus saada vahingon torjunnasta aiheutuneista kustannuksista korvaus vahingosta vastuulliselta tai hänen vakuutuksenantajaltaan sen mukaisesti kuin ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/1994), merilaissa (674/1994), liikennevakuutuslaissa (460/2016), raideliikennevastuulaissa (113/1999) tai muussa laissa säädetään

Öljyvahinkoihin liittyvissä maksutuotoissa on merkittävää vuotuista vaihtelua riippuen siitä, millaisia öljyvahinkoja on kyseiseen vuoteen osunut. Pelastuslaitoksen tulokseen ei öljyvahingon aiheuttajalta perittävistä kustannuksista ole vaikutusta, koska vastaava määrä on ollut kokonaan ylimääräisiä menoja.

Lakisääteisten tehtävien lisäksi pelastuslaitos voi hoitaa myös sellaisia ei-kiireellisiä tehtäviä, jotka eivät vaaranna hälytysvalmiutta. Tällaisista tehtävistä voidaan periä pelastuslaitoksen hinnaston mukainen maksu. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos esittää, että maksujen rakenne säilytetään ennallaan niin, että kalusto- ja henkilöstövuokrausta koskeva osuus on erillisessä liitteessä, joka toimitetaan vain pyynnöstä vuokraamiseen oikeutetuille tahoille. Kalusto- ja henkilövuokrauksen maksujen osalta tunti- ja vuokraushintoihin esitetään hyvinvointialueindeksin (3,00 %) mukaista korotusta vuodelle 2025.

Tyypillisiä pelastuslaitokselle esitettyjä tehtäviä ovat mm. erilaisista vika- tai häiriötilanteista johtuvat turvavartiointit, joista toiminnanharjoittaja on itse vastuussa, mutta hänellä ei ole tarvittavaa osaamista ja kalustoa. Lisäksi pelastuslaitoksella on käytössä sellaista kalustoa, jota voi olla hankala muutoin saada ja jota tällöin voidaan vuokrata asiakkaalle lyhytaikaista käyttöä varten. Vuokraustilanteita syntyy myös tehtävissä, joissa pelastuslaitoksen kalustoa on tarkoituksenmukaista jättää jälkivahingontorjuntakäyttöön, jolloin vahingontorjuntatyö ei keskeydy.

Joissakin tilanteissa pelastuslaitos on oikeutettu korvaukseen vahingonaiheuttajalta, tällöin käytetään maksuperusteena pelastuslaitoksen maksutaulukon liitteen mukaisia yksikköhintoja.

Koulutustapahtumista ja turvavartiointeista voidaan tilaajan kanssa sopia kiinteä hinta tai muu maksuperuste, jolloin pelastusjohtaja vahvistaa hinnan.

Toimivalta

Hyvinvointialuelain 22 § 8 kohdan mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen järjestämismaksuun kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista.

Liitteet

1 Pelastuslaitoksen maksut 1.1.2025 alkaen

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria